

sosialurinn

VIKKUSKIFTIÐ

»Eftir boðum førarans«

Mussolini er avsettur og fascistiski flokkur hansara uppløystur. Skelkur kemur á Adolf Hitler og hægstu menn hansara, tá hesi tíðindi spyrjast. Men hvar munu teir hava krógvað Mussolini? Týska fregnartænastan kýtir seg samdøgríð runt fyri at loysa hesa gátu. Og hvussu skal hann fáast leysur aftur, tá teir hava funnið út av hesum? Men eysturríski SS-obersturin, Otto Skorzeny, man vita ráðini. Hann er einasti maðurin í triðja ríkinum, sum Hitler heldur vera føran fyri at loysa hesa uppgávu.

SEINNI PARTUR

Skrivað hevur Hans Thomsen

ætlanir sínar og tær neyðugu herdeildirnar tilreiðar.

Hitler ber skjótt at

Longu somu náttina gav Hitler boð um at herseta fjallaskerðini í Alpunum, bæði millum Italia og Týskland og millum Italia og Frakland. Átta týskar divisjónir vóru í skundi savnaðar saman til hesa uppgávu undir leiðslu av tí týska generalinum Erwin Rommel. Tí — sum Göbbels skrivur í dagbók síni — høvdu Italianarar sprongt bergholini og brúgvagnar í Alpunum í luftina, hevði allur tann týski herurin í Italia verið fangaður í einari fellu, serstakliga nú Eisenhower hevði gjørt landgongu á Sicilia.

Men ovastin fyri ítalska herinum, Badoglio marsjallur, dráladi. Hann ætlaði sær fyrst at seta seg í samband við teir sameindu fyri at vita, um hann kundi fáa eina vápnahvöld í lag og sameindan stuðul móti týsku divisjónunum í Italia. Hetta var júst tað, sum Hitler væntaði hann fara at gera, men hann

Teir sameindu lata høvið gleppa sær av hondum

Í nakrar dagar var stóðan ógvuliga hettislig fyri týsku herdeildirnar í mið- og suður-Italia. Uttan fyri Rom stóðu fimm albrynjaðar ítalskar divisjónir beint yvir av tveimum týskum. Hevði tann stóri sameindi herflotin, sum h. 8. sept. varð sæddur uttan fyri Napoli, hildið leiðina longur norðureftir og sett herfólk á land nærhendis høvuðsstaðnum og tikið flogvellirnar harumleiðir við falkskýggjahermonnum, hevði gongdin í Italia gjørt heilt órvisi, og kríggið kanska endað eitt heilt ár fyrr enn tað nú kom at gera.

Men ovasta sameinda herleiðslan gjørdi ikki nýtslu burtur úr sínum fullkomiliga valdi á havinum, sum hevði loyvt

Hetta er hin tiltikni SS-obersturin Otto Skorzeny, sum Hitler hevði eina sanna turkatrúgv til, av tí at hann altið loysti tær uppgávur, sum á hann vóru lagdar, hóast tað mangan kundi tykjast vónleyst. Her er hann í vanligum hermannaúdrinum undir avhoyringum við hernaðardómstólin í Nürnberg. Hann varð frikendur og búsettist síðani í Spania, har hann doyði nú um dagarnar í Madrid 76 ára gamal. Hann gjørdist heimsgitin, tá hann hin 13. sept. 1943 bjargaði Mussolini

teimum stóru og mongu ítalsku herdeildunum. Hevði hann gjørt

Hitler fær eina nýggja freist

Tað lætandi fyri andanum hjá týsku generalinum, tá 5. amerikanski herurin ikki gjørdi landgongu nærhendis Róm, men við Salerno sunnan fyri Napoli. Og uppáftur meira lætandi hjá teimum, tá ítalsku divisjónirnar góvu seg yvir næstan uttan at lata skot av. Hetta hevði tað at týða, at Týskarar nú lætliga megnaðu at halda bæði Rom og Nappoli eina drúgva tíð enn. Teir fingi nú valdið í tveimum triðingum av Italia, m. a. teimum týðningarmiklu ídnaðarøkjunum norðuri í landinum, har verksmíðjurnar framleiddu vápn til Týsklands.

Tað, at Italia nú hevði tikið seg burtur úr krignum, hevði gjørt Hitler beiskan í huga. Hetta, at Mussolini var fallin, fekk hann nú at hugsa um sína egnu stöðu. Í dagbók síni fyri 11. sept. skrivaði Göbbels: »Fórarin nevndi tiltøk, sum einaferð með alla skuldu forða fyri, at nakað tiltak nakrantíð fer at henda hjá okkum.«

Tann 10. sept. fekk Göbbels føraran at halda eina útvarpsrøðu til týska fólkið:

Tá Mussolini var frákeyrdur og tann nýggja Badoglio-stjórnin hevði stongt hann inni í tí illa atkomandi Gran Sasso, gav Hitler SS-oberstinum Otto Skorzeny boð um at fáa hann leysan aftur. Eitt flogfar lendi á fjallinum og týskir falkskýggjahermenn bjargaðu Mussolini. Her sæst Il Duce uttan fyri hotellíð saman við Otto Skorzeny og týsku falkskýggjahermonnum

hevði ikki hugsað sær til, at hetta fór at taka so drúgva tíð, sum tað gjørdi, helt hetta fór at taka eina viku ella so. Men heilar seks vikur gingu, áðrenn nakað hendi, og tá hevði Hitler longu

teimum at sett herfólk á land, hvar tað skuldi verið á ítalsku strondini, bæði eystan- og vestanfry. Heldur ikki tykist Eisenhower at hava gjørt nakrar royndir at gera nýtslu burtur úr

hetta — hetta søgdu so bæði týski marsjallurin Kesselring og generalurin Siegfried Westphal seinni — vóru týsku herliðini komin í eina púra vónleysa stöðu.

Ritstjóri:
Hans Thomsen

